

2022. gada 14. aprīlī, Rīgā

Par bērnu slepkavošanas un kaitnieciskas apiešanās apturēšanu Ukrainā ar ANO Bērnu tiesību konvencijas rīku – aicinājums uz Tribunālu

Starptautiskās bērnu tiesību normas juridiski pamato un pēc būtības padara obligātu radikālu pavērsienu Rietumu rīcībā pret Krievijas kara noziegumiem Ukrainā, jo ANO 1989. gada Bērnu tiesību konvencija uzliek tās dalībvalstīm pienākumu sadarboties ikviena bērna dzīvības un attīstības pasargāšanā.

ANO Bērnu tiesību konvencija nosaka, ka bērnu kā specifiskas cilvēku grupas intereses ir absolūti prioritāras un jebkurš lēmums, ko pieņem valstis, ir vispirms jāizvērtē, vadoties no bērna interesēm.

Jau nodarītais Ukrainas bērniem, ko turpina Krievijas draudi par jaunām slepkavībām un infrastruktūras iznīcināšanu, varēja notikt tāpēc, ka Rietumu dalībvalstis bailu dēļ no Krievijas nebija pildījušas savas ANO Bērnu tiesību konvencijas starptautiskās saistības, un arī tāpēc, ka vispār nav lēmušas par savu darbību, izejot no bērnu kā prioritārās grupas tiesībām.

Jau visu pagājušo gadsimtu Krievija ir nesodīti realizējusi genocīdu pret desmitiem mazo tautu, no sarkanās komunistiskās teroristes Krievija nu ir kļuvusi par fašistiskās valsts draudu bērniem 21. gadsimta brīvajā pasaulē. Hitleriskā Vācija iznesa Nirnbergas tribunāla sodu. Tagad mums ir jāaptur un jāsoda Krievija gan par nesodīto sarkano, gan nu arī par pašreizējo genocīdu pret ukraiņu tautu, lai viņu un mūsu bērniem atdotu drošu un mīlošu pasauli.

Tieši tīša bērnu slepkavošana, sakropļošana, veselas bērnu un jauniešu paaudzes smadzeņu arhitektūras graušana, kā vardarbības ietekmi traktē neirobioloģijas zinātnieki, padara par obligātu Konvencijas dalībvalstīm sniegt Ukrainai neatliekamu, tiešu, pilna spektra palīdzību militārā, humanitārā un juridiskā līmenī, lai glābtu Ukrainas bērnus un genofondu.

Tas, kas nu notiek Ukrainā, ir visu mūsu nepadarītais darbs, kas kļuvis par mūsu visu, ANO Bērnu tiesību konvencijas dalībvalstu, vainu un apkaunojumu. Teju gadsimtu pēc Otrā pasaules kara bezatbildīgi esam palikuši bez operatīvas aizsardzības sistēmas mūsu demokrātiskās pasaules bērniem pret agresiju. Ne ANO, ne NATO, ne ES, ne ASV, Kanāda un Austrālija 2022. gada februārī, martā un aprīlī nespēja pasargāt bērnus Ukrainā, vienā ārpusbloka valstī, ko esam pametuši ārpus “jaunā Berlīnes mūra” un neielaižam to tajā.

Pasaules ir ignorējusi Baltijas valstu brīdinājumus par atdzimstošajiem un pieaugošajiem Krievijas draudiem pēdējos 20 gados.

Mēs, zemāk parakstījušies, pieprasām ANO Konvencijas Par bērna tiesībām dalībvalstīm rīkoties radikāli un turpmāk radīt sistēmu, kas spēj aizsargāt bērnus Ukrainā un pārējās demokrātiskās ārpusbloku valstīs, kas vēl nav NATO un ES:

I Mēs pieprasām apturēt ukraiņu genofonda iznīcināšanu, ko veic Krievija (iesniedzot starptautisku notu Krievijai ar pamatojumu un brīdinājumu par starptautisku lēmumu par bērnu tiesību normu nodrošināšanu jebkurā iespējamā veidā), nodrošinot visu nepieciešamo ieroču piegādi, ko lūdz Ukrainas vadība, kā arī gaisa telpas slēgšanu, lai pārtrauktu bērnu, jauniešu un viņu ģimeņu slepkavošanu un eksistencei nepieciešamās infrastruktūras iznīcināšanu.

II Mēs pieprasām NATO un ES bloku valstu valdībām sarīkot starptautisku tribunālu par īpaši smagiem kara noziegumiem tieši pret bērniem un par bērnu tiesību pārkāpumiem Ukrainā, kas definēti vairākos starptautiskos dokumentos, kuri ir saistoši visām iesaistītajām valstīm un izskatāmi prioritāri iepretim visām citām interešu grupām, bet šo valstu Ģenerālprokuratūrām savstarpēji koordinēti vākt no Ukrainas iedzīvotājiem, pārvietotajiem un bēgļiem visus nepieciešamos materiālus tieši par noziegumiem pret bērniem, lai šo procesu sekmīgai virzītu.

III Mēs pieprasām NATO un ES bloku valstu valdībām radīt ātrās reaģēšanas garantijas bloku jebkādas turpmākas agresijas gadījumam demokrātiskās ārpusbloku valstīs Eiropā, ņemot vērā, ka šāds mehānisms pašlaik acīmredzami nepastāv, ko apliecina ANO, NATO, ES un vairāku ārpusbloka valstu nespēja apturēt Krievijas agresiju Ukrainā, neraugoties uz dramatiskiem Ukrainas ekonomiskajiem un cilvēkresursu zaudējumiem un to, ka puse Ukrainas bērnu ir zaudējuši savu pastāvīgo dzīvesvietu un notiek ekonomikas lejupslīde pasaulē.

IV Mēs aicinām uzņemt Ukrainu NATO, jo vienīgi tā mēs varam palīdzēt Ukrainas un savai drošībai nākotnē – pasakot agresoriem, ka notiks brīvu tautu, ne totalitāru, fašistisku impēriju griba.

Mēs, „Glābiet bērnus – Latvian Protect the Children”, esam apkopojuši virkni juridiski pamatotu iespēju, kā varam aizstāvēt bērnus Ukrainā un panākt vainīgo sodīšanu(seko tekstā).

Mēs lūdzam izplatīt šo dokumentu sabiedrībā, kā arī lēmumu pieņēmējiem visās ANO Konvencijas Par bērna tiesībām dalībvalstīs, parakstīt to savu valstu un starptautiskā interneta vietnē (www.change.org, saite <https://chng.it/VjdTpCZTqg>) un iesniegt visās iespējamās institūcijās, kas var palīdzēt bērniem Ukrainā tiešā vai netiešā veidā.

Memorandu sagatavoja Latvijas biedrība “Glābiet bērnus – sabiedriskais tiesībsargs” angliiski „Latvian Protect the Children” (Latvian Save the Children before 2015), konsultējoties ar latviešu juristiem Rīgā un Konstitucionālās tiesas un starptautisko tiesu tiesnešiem. Šeit ir viņu priekšlikumi juridiskiem risinājumiem:

1. Bērnu tiesību deklarācijas preambula, tās 8. princips un Bērnu tiesību konvencijas preambula un tās 4., 6., 22., 38., 39. panti un citi starptautiski dokumenti nosaka dalībvalstu līdzdalības normu savstarpējam starptautiskam atbalstam, kā arī principu, ka bērnu intereses un lietas ir jārisina prioritāri iepretim jebkurām citām interesēm un grupām.

2. Starptautiskajās humanitārajās tiesībās, proti, tajās, kas regulē kara vešanu, ir noteikts, ka bērnam ir jānodrošina īpaša aizsardzība. Protams, kad tiek nobombardētas pilsētas, krievu armija par šādām lietām vispār nedomā. Līdz ar to ir klaji un brutāli humanitāro tiesību pārkāpumi pret Ukrainas bērniem. Par bērnu īpašas aizsardzības principu var izlasīt Starptautiskā Sarkanā krusta vietnē <https://www.icrc.org/en/doc/resources/documents/article/other/57jmat.htm>

3. Lai arī neviena valsts vēl nav to formulējusi, ir skaidrs, ka bērnu liktenis Ukrainā norāda uz īpaši smagu kara noziegumu veikšanu no Krievijas puses. Līdz ar to visas organizācijas var

atsaukties uz Starptautiskās Krimināltiesas prokurora aicinājumu, proti, “International criminal investigations require the engagement of all those who may hold information relevant to our work. Witnesses, survivors and affected communities in particular must be empowered to actively contribute to our investigations.”

Šeit sniegta speciāla iespēja komunicēt, darīt zināmus faktus un pierādījumus

<https://www.icc-cpi.int/Pages/item.aspx?name=20220311-prosecutor-statement-ukraine>

4. ANO Cilvēktiesību padomes ietvaros pastāv speciālās procedūras, kuru ietvaros ikviens var sniegt informāciju par masīviem cilvēktiesību pārkāpumiem un aicināt padomes ekspertus komunicēt ar Krieviju un pieprasīt atbildes.

<https://www.ohchr.org/en/special-procedures-human-rights-council/what-are-communications>

“Any individual, group, civil-society organization, inter-governmental entity or national human rights bodies can submit information to the Special Procedures. In order to keep track of submissions, you are encouraged to use the Special Procedure Submission online form. It includes fields of information that are both required and desirable in order for experts to properly examine a case and take action as needed. Post submissions may be sent to OHCHR-UNOG, 8-14 Avenue de la Paix, 1211 Geneve 10, Switzerland.”

5. Bērnu tiesību komitejā, protams, atbilstoši samērā vēl jaunajam protokolam var sniegt komunikāciju, ievērojot pieņemamības prasības.

<https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/optional-protocol-convention-rights-child-communications>

6. Visbeidzot svarīgs ANO mehānisms ir arī ANO speciālie ziņotāji. Ir Speciālā ziņotāja bērnu bruņoto konfliktu zonās jautājumā. Ar viņu arī būtu jāuzņem kontakts un viss, kas Jums būs sniedzams prokuroram, ir sniedzams visām šīm institūcijām.

<https://childrenandarmedconflict.un.org/>

Šajā darbā ir svarīgi iegūt konkrētu cilvēku stāstus un citu veidu pierādījumus (fotogrāfijas).

Var, piemēram, fiksēt vienas Ukrainas pilsētas bērnu stāstus, jeb Ukrainā iekšēji pārvietoto bērnu stāstus, kā arī no bēgļu bērniem viņu pašreizējās uzturēšanās valstīs, piemēram, Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā Latvijā.

Tam visam būs nozīme vēlākajā tiesas procesā vai nu Starptautiskajā tiesā, vai esošā vai jaunā kriminālā tiesā un starptautiskā tribunālā. Visu, ko izdosies reģistrēt kādā no oficiālajām starptautiskajām procedūrām, varēs daudz vienkāršāk izmantot kā pierādījumu izmeklēšanas un tiesas procesā.

Līdz ar to Jūsu iniciatīva un līdzdalība ir nenovērtējama! Ar valdību retoriku, kas šobrīd dominē, ir daudz par maz. Un tiesas vienmēr runā pēc tam, ilgstoši un tām nepieciešami rūpīgi, korekti ievākti dati.

Jāiesaistās ir ikvienam, katram pēc savām spējām, lai panāktu, ka bērnu nākotne mūsu valstīs turpmāk ir drošībā.

Memoranda iniciatīvas grupa

asoc.prof. Inguna Ebela
Glābiet bērnus - Latvian Protect the Children, valdes locekle

prof. Ilze Grope
Latvijas Pediatru asociācijas prezidente

prof. Indriķis Muižnieks
Latvijas Universitātes rektors

prof. Ivars Kalviņš
Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents

prof. Andrejs Ērglis
PSKUS Latvijas kardioloģijas centra vadītājs, LZA viceprezidents

Anna Žigure
Rakstniece, bij. vēstniece Somijā un Igaunijā

Velta Puriņa
Žurnāliste

Renārs Zaļais
1991. gada Barikāžu dalībnieku biedrība

Romualds Ražuks
Tautas frontes muzeja sabiedriskā padome

prof. Valdis Segliņš
Latvijas Universitātes prorektors

Ilze Auzere
bij. Bank of America viceprezidente, augstākās vadības amati Latvijas bankās
Memoranda iniciatīvas grupa

Sirje Kiin
Igaunijas literatūrzinātniece, rakstniece, žurnāliste

Toomas Hendrik Ilves
bij. Igaunijas prezidents

Marko Mihkelsons
Igaunijas parlamenta ārlietu komisijas priekšsēdētājs

Aurelia Juskeviciene
Lietuvas Vēža ārstēšanas fonda direktore

Marju Rink-Abel
Estonian American National Council, president
Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides esimees

Karl Altau
Managing Director of the Joint Baltic American National Committee (JBANC)

Prof. Gunta Roziņa
Latvijas Universitāte

Pjātras Vaitekunas
bij. Lietuvas Ārlietu ministrs, bij. Sūtnis Latvijā un Ukrainā

Valdis Rande
Bērnu ķirurģs, LELB Ģipkas baznīcas draudzes priekšnieks